

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Magdalenou Ježkovou ve věci žalobce: **S. P.**, zast. Mgr. Ing. Janem Procházkou, LL.M. eur., advokátem v Praze 8, Karolínská 654/2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, IČ 00007064, Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 06. 4. 2016, OAM-205/LE-LE05-LE05-2015, **t a k t o** :

I. Žaloba se z a m í t á .

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou žalobou se žalobce domáhal přezkoumání shora identifikovaného rozhodnutí, jímž mu žalovaný neudělil mezinárodní ochranu podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Dle názoru žalobce žalovaný v předmětném řízení o udělení azylu porušil ust. § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu ve spojení s ust. § 2, § 3 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“) ve spojení s čl. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 („kvalifikační směrnice“)

Žalobce především upozornil, že žalovaný správní orgán je při aplikaci ustanovení § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu povinen dbát základních zásad správního řízení vyjádřených v § 2 až § 8 správního řádu. Těmito zásadami jsou především požadavek individualizace správního řízení a správního rozhodnutí stanovený v § 2 odst. 4 správního řádu a povinnost správního orgánu zjistit stav věci

způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, ve smyslu § 3 správního řádu. Podle prvně uvedené zásady každý správní orgán dbá, aby přijaté řešení odpovídalo okolnostem daného případu. To mj. implikuje povinnost správního orgánu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, o jehož právech a povinnostech se rozhoduje. Shromážděné podklady pro rozhodnutí sice může správní orgán hodnotit podle vlastního uvážení, je však povinen pečlivě přihlížet ke všemu, co vyšlo v řízení najevo. Veškeré skutečnosti a úvahy, které vedly k vydání správního rozhodnutí, je pak žalovaný správní orgán povinen ve smyslu ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu uvést do napadeného rozhodnutí.

Žalobce se tedy domníval, že žalovaný správní orgán pochybil, když řádně nezjistil skutkový stav a nepřihlédl ke všem rozhodným skutkovým okolnostem a v důsledku toho nesprávně aplikoval § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu.

Nad rámec shora uvedeného žalobce namítal, že žalovaný správní orgán nepostupoval eurokonformním způsobem, když při aplikaci ustanovení § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu nezohlednil požadavky vyplývající z čl. 4 kvalifikační směrnice. V této souvislosti upozornil, že Nejvyšší správní soud judikoval ve smyslu čl. 4 odst. 5 kvalifikační směrnice uplatnění zásady *„v případě pochybností ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu“*. Nejvyšší správní soud v tomto směru konstatoval (rozsudek NSS ze dne 24. 2. 2004, č.j. 6 Azs 50/2003-89), že *„jsou-li dány skutečnosti, na základě nichž lze předpokládat, že k porušení základních lidských práv a svobod žadatele o azyl došlo, nebo mohlo by s ohledem na postavení žadatele ve společnosti, s přihlédnutím k jeho přesvědčení, názorům, chování atd., dojít, a správní orgán nemá dostatek důkazů o tom, že tomu tak nebylo či nemohlo by v budoucnu být, pak tyto skutečnosti musí správní orgán v situaci důkazní nouze zohlednit, a to ve prospěch žadatele o azyl“*. Podle Nejvyššího správního soudu přitom platí, že v situacích, na které čl. 4 kvalifikační směrnice dopadá, je nezbytné interpretovat relevantní ustanovení vnitrostátních právních předpisů, tj. především ust. § 3 správního řádu, eurokonformním způsobem, popř. přiznat uvedenému článku kvalifikační směrnice přímý účinek. Z toho vyplývá, že žadatel má v řízení o mezinárodní ochranu povinnost tvrzení. Jak uvádí Nejvyšší správní soud, povinnost tvrzení má ve věcech mezinárodní ochrany zásadní význam, neboť *„pouze žadatel svým tvrzením utváří rámec zjišťování skutkového stavu ve správním řízení“*. S ohledem na uvedené ustanovení čl. 4 kvalifikační směrnice ve spojení s § 3 správního řádu pak nicméně platí, že je především na správním orgánu, aby zajistil všechny důkazy nezbytné pro řádné posouzení skutkového stavu. Na samotném žadateli o mezinárodní ochranu naopak je, aby na takové důkazy upozornil a při jejich získání poskytl nezbytnou součinnost. Uvedené závěry podporuje i judikatura Nejvyššího správního soudu, podle které *„není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují“* (rozsudek ze dne 21. 12. 2005, č.j. 6 Azs 235/2004-57). Pokud se tedy žadatel o mezinárodní ochranu po celou dobu řízení ve věci mezinárodní ochrany drží jedné dějové linie a jeho výpovědi lze i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za souladné s dostupnými informacemi ze země původu, pak je třeba z takové výpovědi vycházet. Případně je na správním orgánu, aby *„prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevyvratitelně zjištěním přesných okolností vážících se na stěžovatelova tvrzení,*

anebo alespoň s takovou mírou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu“(rozsudek ze dne 27. 3. 2008, č.j. 4 Azs 103/2007-63). Důkazní břemeno je tedy v řízení ve věci mezinárodní ochrany vychýleno ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu a v souladu s výkladem čl. 4 kvalifikační směrnice nemůže být nedostatek důkazů přičítán jeho nevěrohodnosti či účelovosti podané žádosti.

S odkazem na ust. § 14a odst. 1 písm. b) a d) zákona o azylu žalobce uvedl, že hlavním deklarovaným důvodem jeho žádosti o mezinárodní ochranu byla obava z nutnosti nastoupit do armády a tím i povinnosti účastnit se bojů na východě Ukrajiny. Danou obavu žalovaný vyhodnotil tak, že vyhýbání se vojenské službě nemůže být samo o sobě důvodem ani pro udělení azylu, ani pro udělení doplňkové ochrany. Žalobce zdůraznil, že žalovaný se již nijak nezabýval jeho situací, která by mu hrozila, pokud by vojenskou službu v zemi původu nenastoupil. Nenastoupení vojenské služby je na Ukrajině považováno za trestný čin, přičemž možnost jejího splnění alternativním způsobem v tomto případě neexistuje. Bylo proto nutné zabývat se též bezprostředním důsledkem žalobcova nenastoupení do armády, kterým je hrozící trest vězení za vyhýbání se vojenské službě. Fakt, že žalobci reálně hrozí na Ukrajině uvěznění, vzbuzuje zásadní problém. Ten spočívá v hodnocení podmínek, za kterých by byl trest odnětí svobody vykonán. Takovéto podmínky totiž mohou způsobit, jsou-li špatné, že vyhoštění žalobce na Ukrajinu bude neslučitelné s čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Evropská úmluva“), jehož je § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu vnitrostátním odrazem, a s čl. 5 odst. 1 Evropské úmluvy, jenž je relevantní z hlediska aplikace § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Judikatura Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) tento závěr potvrzuje. Podle ESLP *„musí existovat spojitost mezi uváděným důvodem povoleného zbavení svobody na straně jedné a místem a režimem zajištění na straně druhé*“(ESLP, Aerts v. Belgie, rozsudek z 30.7.1998, § 46). Jak již bylo naznačeno, standard, který musí materiální podmínky zbavení osobní svobody dosáhnout, je Evropskou úmluvou stanoven dvojím způsobem. Za prvé, podmínky zajištění nesmí být neslučitelné s čl. 3 Evropské úmluvy, který zakazuje mučení a nelidské či ponižující zacházení nebo trestání. Podle ESLP *„čl. 3 Úmluvy vyžaduje po státech zajistit, aby každá osoba byla zbavená svobody v podmínkách, které jsou slučitelné s respektováním lidské důstojnosti [a] aby způsob výkonu opatření nevystavoval dotyčného úzkosti a útrapám dosahujícím intenzity, která přesahuje úroveň, jež je se zbavením svobody nutně spojena*“ (ESLP, Kudla v. Polsko, rozsudek velkého senátu z 26.10.2000, § 94). Druhý způsob, jakým je standard podmínek v zařízeních, kde dochází ke zbavení svobody jednotlivce, Evropskou úmluvou stanoven, vychází z čl. 5 odst. 1 Evropské úmluvy. Z něj ESLP dovozuje mimo jiné požadavek, *„aby každé zbavení svobody bylo v souladu s účelem čl. 5, tj. chránit jednotlivce před svévolí*“ (ESLP, Chahal v. Velká Británie, rozsudek z 25.10.1996, § 118). Podmínky, které musí být z tohoto hlediska splněny, byly ESLP stanoveny následovně: *„Aby nebylo možné označit zajištění jako svévolné, musí být takové opatření skutečně v dobré víře; musí být úzce svázáno s účelem [kvůli němuž k zajištění došlo]; kromě toho místo a podmínky zajištění musejí být k tomu uzpůsobené; a konečně délka zajištění nesmí přesáhnout přiměřenou dobu, která je nezbytná k dosažení sledovaného cíle.*“ (ESLP, Saadi v. Velká Británie, rozsudek velkého senátu z 29.1.2008, § 74).

Jestliže tedy žalobce v řízení o mezinárodní ochraně uvedl, že byl povolán do armády, avšak povolávací rozkaz nehodlá respektovat, bylo nutné zabývat se i otázkou opodstatněnosti jeho obavy z uvěznění. To však žalovaný neučinil. Pokud by se totiž tato obava jako reálná ukázala, o čemž žalobce nepochybuje, bylo též nutné zabývat se otázkou, zda podmínky v ukrajinských věznicích nezakládají neslučitelnost navrácení žalobce na Ukrajinu s čl. 3 a 5 Evropské úmluvy. Ani to však žalovaný neučinil a žádné relevantní podklady pro své rozhodnutí si v tomto směru neobstaral. Žalobce přitom zdůraznil, že možnost špatného zacházení v ukrajinských věznicích rozhodně není jen hypotetická. Že jde o obavu reálnou, prokazuje zejména zpráva Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání (uváděný obvykle pod anglickou zkratkou „CPT“). Ve své monitorovací zprávě ze dne 29.4.2015 (viz příloha) CPT zejména poukazuje na nevhodnost podmínek ve vazebních zařízeních, jež je způsobena jejich přeplněním. Nejde přitom o individuální a nahodilé situace, ale o strukturální nedostatek ukrajinského vězeňského systému. CPT zejména konstatovala, že minimální životní prostor na jednoho vězně stanovený ukrajinským zákonodárcem na 2,5 m² je zjevně nepřijatelný. CPT ve vztahu k Ukrajině vznesla požadavek, aby minimální velikost prostoru, který připadá na jednoho vězně, byl stanoven na 4 m² (viz §§ 99 a 100). Takto určený standard je nutné chápat jako skutečně minimální. Za žádoucí totiž CPT považuje prostor podstatně větší, a sice 7 m² připadajících na jednoho vězně. Tento standard následně v kontextu aplikace čl. 3 aproboval i ESLP (viz např. ESLP, Kalashnikov v. Ruská federace, rozsudek z 15.7.2002, § 97). Žalobce připomenul, že podmínky v ukrajinských věznicích (související nejen s jejich přeplněností) byly v minulosti opakovaně důvodem, pro který ESLP konstatoval, že čl. 3 Evropské úmluvy byl ze strany Ukrajiny porušen. ESLP také opakovaně konstatoval absenci účinného vnitrostátního prostředku nápravy, pokud si někdo na špatné zacházení v místech, kde dochází ke zbavení osobní svobody, stěžuje (viz např. Kaverzin v. Ukrajina, rozsudek z 15.5.2012). Žalobce uzavřel, že jeho obava ze špatného zacházení neslučitelného s čl. 3 a 5 Evropské úmluvy se přinejmenším prima facie zdá být opodstatněná.

V písemném vyjádření k žalobě vyslovil žalovaný nesouhlas s jejím obsahem a považoval ji za neopodstatněnou. Zdůraznil, že při svém rozhodování vzal v úvahu všechny skutečnosti tvrzené žalobcem, přihlédl k nim a v napadeném rozhodnutí se s nimi dostatečně vypořádal. K dané věci shromáždil adekvátní informace o situaci v zemi původu a vycházel tak z aktuálního a dostatečně zjištěného stavu věci. V průběhu správního řízení správní orgán postupoval v souladu se zákonem o azylu a jednotlivými ustanoveními správního řádu, a proto nepovažuje napadené rozhodnutí za vadné, nesprávné či nezákonné. V daném případě nelze dle žalovaného dospět k závěru o nebezpečí pronásledování z azylově relevantních důvodů a strach, o němž žalobce hovoří v souvislosti s návratem do vlasti, není podmíněn existencí skutečného nebezpečí vážné újmy. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí je jasně seznatelné, z jakých podkladových materiálů k výše uvedeným závěrům žalovaný dospěl. Ohledně námítky žalobce k nedostatečnému zhodnocení faktu, že v případě nenastoupení žalobce k vojenské povinnosti, které povede k jeho uvěznění v ukrajinských věznicích, čehož se obává vzhledem k špatnému zacházení, žalovaný nejprve upozornil, že žalobce během správního řízení tuto svou obavu nezmínil. Z žalobcovy žádosti i z následného pohovoru zcela jasně vyplynulo, že primárním důvodem jeho žádosti o mezinárodní ochranu je jeho neochota nastoupit vojenskou službu. Možnost udělení trestu odnětí svobody v případě odmítnutí nástupu vojenské

služby zmínil, nikdy ovšem neuvedl, ani nenaznačil, že by se obával podmínek ve věznici jako takových, respektive, že by jejich stav byl natolik špatný, že by jeho pobyt v nich bylo možné považovat za nelidské či ponižující zacházení. Žalobce tedy během celého řízení nezavdal důvod k tomu, aby žalovaný obstarával speciální podklady k této problematice. Nelze správnímu orgánu vytýkat, že v předcházejícím řízení nezjistil důsledně skutečný stav věcí, pokud žalobce sám neuvedl skutečnosti či důkazy, které pro takové tvrzení svědčí (viz rozsudek NSS v Brně č.j. 7 Azs 221/2005 ze dne 21. 9. 2006). K samotné povinnosti vykonat vojenskou službu žalovaný uvedl, že ani v případě skutečného bojového nasazení není povinnost vykonat vojenskou službu brána jako azylově relevantní důvod. Správní orgán pouze dodává v souladu s rozsudkem NSS č.j. 7 Azs 321/2004 ze dne 22. 12. 2004, že i na území ČR, kde žalobce žádá o udělení mezinárodní ochrany, je nenastoupení vojenské služby pokládáno za trestný čin. Žalobce v řízení nenamítal a hodnověrně nedoložil, že by výkon vojenské služby v jeho případě či následně trest mu uložený za nesplnění stanovené povinnosti, byl uplatňován diskriminačně z důvodů uvedených v ust. § 12 písm. b) zákona o azylu. Ani případné trestní stíhání po neuposlechnutí povolávacího rozkazu a následný výkon trestu nemohou být vnímány jako azylově relevantní důvody, nepřistoupí-li k nim další konkrétní skutečnost případu, která by daný závěr svou mimořádností vyvrátila. Žalovaný dále uvedl, že dostatečně zohlednil též bezpečnostní situaci v zemi původu žalobce, správní orgán uznává, že bezpečnostní situaci na jihovýchodě Ukrajiny je aktuálně složitá, zdůrazňuje ovšem, že se nejedná o stav, který by se dal označit jako vnitřní ozbrojený konflikt, v jehož důsledku by byl žalobce ohrožen skutečným nebezpečím vážné újmy. K současné bezpečnostní situaci na Ukrajině se vyjádřil již i NSS, rozhodnutí NSS ze dne 15. 1. 2015, č.j. 7 Azs 265/2014 – 17 „*na Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.*“

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) a po prostudování obsahu správního spisu v kontextu s žalobními námitkami pak dospěl k následujícím skutkovým zjištěním a právním závěrům.

Podle § 12 zákona o azylu v platném znění se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Z obsahu předloženého správního spisu vyplývá, že žalovaný se případem žalobce podrobně zabýval, posuzoval jeho azylový příběh na základě výpovědí žalobce učiněných v řízení o mezinárodní ochraně a na základě výše uvedených informací o zemi původu. Po provedeném přezkumném řízení dospěl soud k závěru, že správní řízení netrpí vytýkanými vadami, napadené rozhodnutí bylo vydáno v

souladu se zákonem. Výčet důvodů pro udělení azylu uvedených v § 12 zákona o azylu je taxativní a nelze je rozšiřovat o důvody další. Žalobce neuváděl žádné potíže politického charakteru ani žádné jiné potíže se státními orgány své země původu. Nelze proto dospět k závěru, že by byl ve vlasti pronásledován ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. V řízení dle názoru soudu rovněž nebylo prokázáno, že by žalobce mohl mít důvodné obavy z pronásledování z důvodu své rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů, tedy z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu nebo že by mu takové pronásledování hrozilo v případě návratu do vlasti.

Žalovaný se v odůvodnění napadeného rozhodnutí (strana 3 až 5) vypořádal i se žalobcem uváděnou obavou z nástupu vojenské služby v souvislosti s aktuálním vývojem bezpečnostní situace na Ukrajině. Soud ve shodě se žalovaným konstatuje, že branná povinnost je zcela legitimní i podle mezinárodních úmluv, jimiž je ČR vázána (Ženevské úmluva, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod). Soud odkazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu, který se opakovaně zabýval problematikou odmítání nástupu vojenské služby jakožto azylově relevantního důvodu (žalobce neuvedl, že by vojenskou službu odmítal z důvodu svědomí nebo náboženského vyznání). Lze tak odkázat např. na rozsudek č. j. 5 Azs 4/2004-49 ze dne 29. 3. 2004, v němž se uvádí: *„Odmítání nástupu k výkonu vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, zvláště není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím“* nebo na rozsudek č. j. 2 Azs 17/2012-44 ze dne 7. 8. 2012, kde je uvedeno: *„Samotné odmítání vojenské služby odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ještě nezakládá, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu.“* Uvedené závěry lze vztáhnout i na projednávanou věc. Soudu pak nezbyvá než zopakovat, že azylové řízení je specifickým důvodem pro povolení pobytu na území ČR a nelze ho zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území republiky, tak jak jsou upraveny zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. S učiněnými závěry žalovaného, že žalobce nespĺňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, se soud ztotožňuje.

Krajský soud rovněž přisvědčil názoru žalovaného, že nespokojenost s ekonomickým, politickým a společenským vývojem na Ukrajině pociťuje velká část ukrajinského obyvatelstva. Žalobce však dle svých vyjádření neměl v této souvislosti žádné potíže, svůj nesouhlas nevázal na určitou politickou stranu, když on sám ani žádné politické přesvědčení nemá. Za důvod pro udělení azylu podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu nelze považovat ani zhoršenou bezpečnostní situaci na Ukrajině, neboť na daném území neprobíhá ozbrojený konflikt, který by pro žalobce znamenal jakékoliv nebezpečí.

Za správné, zákonné, zjištěným informacím odpovídající a taktéž náležitě odůvodněné považuje krajský soud i neudělení azylu dle § 13 a 14 zákona o azylu. K udělení azylu dle § 13 zákona o azylu (tzv. azyl za účelem sloučení rodiny), který sice zohledňuje rodinné vazby, ale uplatňuje se toliko vůči zákonem vymezenému okruhu rodinných příslušníků azylanta, nebyl v případě žalobce shledán zákonný podklad, neboť žalobce není rodinným příslušníkem azylanta, jemuž byl udělen azyl dle § 12 nebo 14 cit. zákona.

Podle ust. § 14 zákona o azylu, jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Udělení humanitárního azylu je zcela na volné úvaze správního orgánu a rozhodnutí o něm podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda při zjišťování podkladů takového úsudku byla dodržena pravidla tzv. spravedlivého procesu. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry. Na udělení azylu z humanitárního důvodu není právní nárok. K otázce jeho udělení se opakovaně vyjadřoval i Nejvyšší správní soud. Lze tak jistě odkázat na jeho rozhodnutí č.j. Azs 8/2004 ze dne 11.3. 2004, v němž se podává: *„Smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu“.* Nejvyšší správní soud v rozhodnutích ze dne 30. 9. 2004, č.j. 11 Az 204/2003, ze dne 30. 10. 2003, č.j. 3 Azs 20/2003, či ze dne 27. 8. 2003, č.j. 5 Azs 3/2003 uvedl, že obtíže žadatele o azyl stran obživy či možnosti seberealizace nelze bez přistoupení dalších okolností hodných zvláštního zřetele vnímat jinak, nežli jako důvody ekonomické, nepostačující k udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Pokud žalovaný odůvodnil, že při posouzení zdravotního stavu a věku žalobce neshledal důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu, soud považuje učiněný závěr za přezkoumatelný. Soud tak uzavírá, že žalovaný při posouzení důvodů dle § 14 zákona o azylu nevybočil z mezí stanovených zákonem a jeho rozhodnutí je v souladu i s dosavadní ustálenou judikaturou.

Krajský soud dále z průběhu správního řízení zjistil, že správní orgán postupoval dle § 28 zákona o azylu a zkoumal, nesplňuje-li žalobce důvody k udělení tzv. doplňkové ochrany tak, jak je upravena v ust. § 14a a § 14b zákona o azylu.

Dle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Dle § 14a odst. 2 téhož zákona se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c)

vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Smyslem a účelem doplňkové ochrany je poskytnout subsidiární ochranu a možnost legálního pobytu na území České republiky těm žadatelům o mezinárodní ochranu, kterým nebyl udělen azyl, ale u nichž by bylo z důvodů taxativně uvedených v § 14a zákona o azylu neúnosné nebo jinak nežádoucí požadovat jejich vycestování. V odůvodnění této části rozhodnutí (str. 6) žalovaný vycházel jak z informací od žalobce, tak z informací získaných v průběhu správního řízení, které lze označit za transparentní, objektivní a aktuální v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí a vypořádal se s nimi při posuzování skutečnosti, zda žalobci hrozí pro případ návratu vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Dospěl k závěru, že tomu tak není. Žalovaný se z pohledu doplňkové ochrany opětovně zabýval všemi žalobcem tvrzenými důvody pro udělení mezinárodní ochrany, uvedl, že v době rozhodování o žádosti žalobce na Ukrajině neprobíhal takový ozbrojený konflikt, jehož důsledky by bylo možno pokládat ve vztahu k žalobci za vážnou újmu. Vyjádřil se k otázce povolání do armády se závěrem, že povinnost vykonat vojenskou službu ani případný postih v případě odmítnutí nastoupit k jejímu vykonání nelze vnímat jako vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. S těmito závěry se krajský soud ztotožňuje.

Krajský soud rovněž shledal, že se žalovaný zabýval otázkou, zda žalobci hrozí v případě návratu do vlasti nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Přiklonil se k jeho závěru, že doplňkovou ochranu v uvedených případech lze shledat pouze tam, kde takové nebezpečí reálně a bezprostředně hrozí, nikoliv tam, kde vůbec nastat nemusí a může nastat pouze v případě přidružení jiných okolností, které nelze předjímat.

Žalovaný se rovněž v odůvodnění napadeného rozhodnutí vypořádal (na str. 7) s námitkou žalobce týkající se jeho obavy z povolání k výkonu vojenské služby a nasazení do války. Lze souhlasit s jeho závěrem, že existence této občanské povinnosti v jednotlivých státech a dokonce i tresty za její nevykonání uznávají za naprosto legitimní i Ženevská konvence, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech či Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Její výkon tedy nelze považovat za újmu podle ust. § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Obecně branná povinnost patří k legitimním povinnostem občanů států a je takto chápána i v mezinárodním měřítku (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2012, č.j. 2 Azs 17/2012-44). Na takto vyslovené závěry žalovaného krajský soud v plném rozsahu odkazuje.

Krajský soud dále podotýká, že žalobní námitku týkající se obavy žalobce, že nenastoupení k vojenské povinnosti povede k jeho uvěznění v ukrajinských věznicích, kde se předpokládá špatné zacházení, vznesl žalobce prvně až v podané žalobě. Je tak zřejmé, že žalovaný neměl důvod obstarávat ve správním řízení jakékoliv podklady k této problematice a nelze mu vytýkat, že se touto otázkou ve svém rozhodnutí výslovně nezabýval (viz. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2016, č.j. 5 Azs 135/2015-39). Lze přisvědčit názoru žalovaného, že

správní orgán v průběhu řízení o mezinárodní ochraně vychází z důvodů uvedených žadatelem o mezinárodní ochranu a ze skutkového stavu zjištěného řádným procením postupem. Správní orgán není povolán k tomu, aby doplňoval důvody žadatele k přiznání jakékoliv formy mezinárodní ochrany. Důkazní břemeno vázne na samotném žadateli o azyl.

Ke svému tvrzení o špatném zacházení v ukrajinských věznicích přiložil žalobce monitorovací zprávu ze dne 29. 4. 2014 (v žalobě uvádí datum 29. 4. 2015), která dle jeho názoru poukazuje na nevhodnost podmínek ve vazebních zařízeních, jež je způsobena jejich přeplněním. K tomu krajský soud uvádí, že daný důkaz existoval již v době podání žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany, a proto mu nic nebránilo, aby jej předložil žalovanému v průběhu správního řízení, žalobce tak však neučinil. Krajský soud tedy neshledal důvod pro provádění tohoto důkazu v přezkumném soudním řízení.

Ze shora uvedených důvodů krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný, který měl ve věci plný úspěch, by měl právo na náhradu nákladů řízení před soudem proti žalobci, který ve věci úspěch neměl. Žalovaný však náklady řízení nepožadoval, proto soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

pokračování

10

43Az 16/2016

JUDr. Magdalena Ježková v.r.
samosoudkyně